

DR. JÁSZAY BÉLA

**Az Európai Unió 2014-2020 közötti pénzügyi terve,
Magyarország lehetőségei a költségvetés ismeretében**

**The financial plan of the European Union between 2014-2020
and the possibilities of Hungary in the light of budget**

Absztrakt

Magyarország 2004. május 1-jén csatlakozott az Európai Unióhoz. Felvételünk nagyban megváltoztatta országunk életét. A változásokat mi magunk is tapasztalhattuk, mind az előnyeit, mind a hátrányait. A csatlakozás óta eltelt tizenegy év alatt az emberek véleménye folyamatosan változott. Sokan elégedettek, kiállnak az Európai Unió mellett, de az elégedetlenek hangját is hallani lehet. Az uniós kérdések tárgyalása ma is aktuális, hiszen az eredmények mellett, sok probléma merül fel. 2014. január 1-ével lépett érvénybe az Európai Unió következő, hét-éves költségvetése, amiben Magyarország érdekeit sikerült érvényesíteni. A nagyobb Uniós támogatások segítségével könnyebben érhetjük el gazdaságfejlesztési céljainkat, szervezett munkával jelentős előnyre tehetünk szert.

Abstract

Hungary joined the European Union on 1 May 2004. The admission has changed the life of our country. We have experienced both the advantages and the disadvantages of the changes.

The opinion of people has continuously changed during the eleven years since the admission.

Many of them are satisfied and support the EU but there are also voices of dissatisfaction.

Discussing about the current questions is a good point even today since besides the results there are a lot of issues. On the 1 January 2014 the EU next seven-year budget got into effect and in this Hungary managed to enforce its interests.

With the help of EU funds we can more easily achieve our goals of economic development; with well-organized work we can gain significant advantage.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 2. szám

1. A KÖLTSÉGVETÉSRŐL ÁLTALÁNOSÁGBAN

Az Unió költségvetés a tagországok bevételeit és kiadásait teljes körűen tartalmazó, meghatározott évre jóváhagyott pénzügyi terv. Az Európai Bizottság megvitatás céljából először tervezetet nyújt be az Európai Tanácsnak és az Európai Parlamentnek. A két utóbbi intézmény módosíthatja a tervezetet, ha pedig nem értenek vele egyet, kompromisszumos megoldást kell kidolgozniuk. Az éves költségvetés meghatározása során kerül sor a többéves pénzügyi keret szerinti, korábban elfogadott összegek elosztására. A többéves pénzügyi keret lehetővé teszi, hogy az EU ténylegesen több évre megtervezze finanszírozási programjait.

Az Európai Unió költségvetése önálló költségvetésnek minősül ugyanúgy, mint az egyes tagországoké.

A közös pénzügyi terv kialakításának feltétele volt a közösségi szinten történő jogharmonizáció. A közös cél érdekében a tagországok pénzügyi forrásokat biztosítanak. A tervezett felhasználás kimutatásának eszköze a költségvetés.

Az Európai Unió költségvetésekor megkülönböztjük a többéves pénzügyi keretet és az éves költségvetést. A pénzügyi keret hét éves periódusokban készül, a jelenlegi 2014 év január 1-ével lépett érvénybe, és 2020. december 31-ig tart, míg az éves költségvetési terv egy évre szól.

Az Európai Unió költségvetése ABB struktúrában (Activity Based Budgeting – tevékenység alapú költségvetési tervezés) készül. A tevékenység alapú költségvetés tervezés azt jelenti, hogy a kiadásokat célkitűzésenként, politikai területekhez kapcsolják.

2. A KÖLTSÉGVETÉS BEVÉTELI OLDALA

A költségvetés bevételi oldalának jelentős részét a saját források képezik, az egyéb bevételek nem számottevőek. A bevételi oldalon szerepel még az úgynevezett korrekciós mechanizmus, ami az Egyesült Királyság hozzájárulásának csökkentésére vezetett be, és ezáltal növekedett meg a többi tagállam befizetési kötelezettsége.

Bevételi oldal terve (2014-2020):

1. Tradicionális saját források: agrárvámok, cukorilleték, vám, tagállamok által visszatartott beszédési költségek: 14%
2. HÉA alapú forrás: 14%
3. GNI - alapú forrás: 70%
4. Egyéb bevételek: 2%

1. Tradicionális saját források:

1.1. Agrárvámok és cukorilleték

Az unión kívülről érkező mezőgazdasági termékekre kivetett importvámok, valamint a cukorra kivetett, leginkább termelési illetékek.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 2. szám

1.2. Vámok

Harmadik országgal történő kereskedelem esetén vagy az ESZAK-ot létrehozó szerződésben meghatározott termékekre kivetett vámok.

1.3. Tagállamok által visszatartott beszedési költségek

A tagországok beszedési költségeiknek finanszírozására a tradicionális saját források összegéből meghatározott százalékot visszatartanak.

2. HÉA alapú forrás

A vásárlás helye szerinti országban a HÉA, (Magyarországon az áfa) bevételére kivetett adó, melynek százalékát folyamatosan csökkentik – kedvezve a kevésbé tehetős országoknak – és meghatározták a felsőkorlátját. A GNI-alapú forrás bevezetésével súlya egyre jobban csökkent.

Mivel az egyes tagországok áfa rendszerei eltérnek egymástól és hogy ezeket a különbségeket áthidalják, egy úgynevezett képzett harmonizált tagországi áfa alapot vesznek alapul a saját források kiszámítására.

3. GNI-alapú forrás

Az uniós tagállamok GNI összege után számolják ki, egységes kulcs alkalmazásával. A kulcs nagyságát mindig a költségvetés alapján, a szükségleteknek megfelelően határozzák meg.

A bevételi oldal sajátossága, hogy a forrásokat a feltüntetett sorrendben lehet csak felhasználni. Ez azt jelenti, hogy a tradicionális saját források kimerítése után lehet az áfa alapú saját forrásokat igénybe venni, majd ha ez a forrás is kimerült, a GNI-alapú forrást lehet felhasználni.

3. A KÖLTSÉGVETÉS KIADÁSI OLDALA

A kiadási oldalon kétféle előirányzat szerepel. Az egyik a kötelezettségvállalási előirányzatok, mely a folyó pénzügyi évben esedékes jogi kötelezettségvállalások összes költségét jelentik, és a kifizetési előirányzatok, ami a folyó és a korábbi évek jogi kötelezettségek teljesítésére szolgáló kifizetéseket képezik.

Megkülönböztetnek még differenciált és nem differenciált előirányzatokat. A különbség abból adódik, hogy a költségvetés több évre készül, és ha a kötelezettségvállalás és a kifizetés nem esik azonos évre, akkor azt differenciált előirányzatnak nevezik. Ha ugyanabban az évben történik meg a kötelezettségvállalás és a kifizetés is, akkor azt nem differenciált előirányzatnak tekintik.

Kiadási oldalon vannak kötelező és nem kötelező kiadások. A kötelező kiadásokról az Európai Tanács, a nem kötelező kiadásokról az Európai Parlament dönt. Kötelező kiadásnak minősül minden olyan kiadás, amit a költségvetésben kötelesek szerepeltetni. Ezek a

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 2. szám

költségvetés mintegy 53%-át teszik ki. Nem kötelező kiadás az olyan kiadás, ami nem sorolható be a kötelező kiadások közé.

3.1 A KÖLTSÉGVETÉSI ÖSSZEGEK MEGHATÁROZÁSA

A 2014-2020 közötti költségvetés meghatározása nagyon hosszú, vitákkal teli folyamat volt. Egyre jobban éleződött a helyzet a nettó befizető tagországok és a nettó haszonélvező tagországok között. Ezen okok miatt az előző időszakhoz képest drasztikus változtatás nem történt az új költségvetésben, mind a kiadások szerkezetében, mind a fejezetek tartalmában. A nettó befizető országok érdeke volt a főösszeg előzetes rögzítése, aminek mindenképpen alacsonyabbnak kellett lennie, mint az előző időszaké volt. A főösszeg meghatározására két elméleti lehetőség van. Az egyik a fentről lefelé „top down”, a másik az alulról felfelé „bottom up”. A „top down” esetében a főösszeg nagyságáról döntenek, és ennek alapján osztják szét a rendelkezésre álló keretet a támogatni kívánt területek között. A „bottom up” módszer esetében éppen ellenkezőleg kell gondolkodni, vagyis megnézik, hogy miket támogatnának, majd ezeknek az összegét összeadva megkapják a keret főösszegét.

A tárgyalások során Magyarország végig a „bottom up” módszer mellett állt ki, de a többség a „top down” mellett szavazott.

Több javaslat is született, de a végső, jelentős mértékben csökkentett főösszeg 2013 februárjában került elfogadásra, ami 960 milliárd euró volt. Ez az összeg több mint 43 milliárd euróval kevesebb, mint a 2007-2013-as főösszeg. Ennek egyik oka a gazdasági válság, másik a tagországok költségvetésére nehezedő nyomás, aminek következtében nem volt más lehetőségük a költségvetés elfogadásakor. A csökkenés mindinkább a hatékony gazdálkodásra ösztönzi az uniót, aminek első jele az Európai Parlament által kezdeményezett, időszakos felülvizsgálat bevezetése. Az első ilyen felülvizsgálat 2016-ban fog megtörténni, amikor is lehetőségük nyílik módosítani a 2013-ban elfogadott többéves pénzügyi keretet

A költségvetés kötelezettségvállalási előirányzatát 960 milliárd euróban, a kifizetési előirányzatát pedig 908,4 milliárd euróban – az előbbi a GNI 1%-az, az utóbbi a GNI 0,95%-a – határozták meg. Ezek az összegek nem tartalmazzák a különböző tartalékok által felhasználásra kerülő értékeket és a Fejlesztési Alapba tartozó keretet. A keret meghatározásakor fő szempont volt az „Európa 2020” nevű növekedési stratégia figyelembe vétele, melynek prioritási területei a fenntartható növekedés, a foglalkoztatás és a versenyképesség.

Annak ellenére, hogy drasztikus változtatások nem történtek a költségvetésben, számos újítás kerül bevezetésre, amelyekkel bizonyítani kívánják, hogy a közös költségvetés csak előnyös lehet az EU tagországok számára.

3.2 AZ ÚJ ELKÉPZELÉSEK¹

Az álláskereső támogatása. Ezt új munkahelyek megteremtésével kívánják elérni. A kohéziós politika megreformálása nagyobb összeget biztosít a tagországok egyes régióiba történő beruházásokra, mely az EU fő beruházási eszközét is jelenti egyben. Egy beruházás által beindul az elvárt folyamat: az új munkahelyek megteremtésével csökken a munkanélküliek száma, ez egyben magával vonja a szegénység csökkenését is, és támogatják a kis- és középvállalkozásokat. Eredményorientáltaságú szemlélet kerül előtérbe, ami hatékony gazdálkodásra készíti a résztvevőket.

Nagy változás megy végbe a foglalkoztathatóság területén is, melyet az új Erasmus+ program segítségével kívánnak elérni. Lehetőség nyílik a külföldön tartózkodók létszámának növelésére, támogatják a külföldön tanulást, külföldi képzéseken való részvételt, munkavállalást pályázatokon keresztül. Ösztönözni szeretnék az önkéntes munkát és a csereprogramokat egyaránt. Felismerték, hogy nem elegendő csak az oktatás lehetőségét biztosítani, támogatni, hanem ugyanúgy segíteni szükséges a megfelelő színvonalú oktatáshoz elengedhetetlen körülmények megteremtését. Fontosabb szerephez jut az úgynevezett Kreatív Európa program. A program keretében támogatásban részesül az európai kultúrához kapcsolódó tevékenységi területek (irodalom, zene, filmművészet).

A „Horizont 2020” egy új kutatási és innovációs keretprogram. Ez a keretprogram majdnem 80 milliárd euróval támogatja a kutatási tevékenységeket, a kulcsfontosságú beruházásokat a technológia területén, a kis- és középvállalkozásokat, valamint az éghajlatváltozással, fenntartható fejlődéssel, a megújuló energiaforrásokkal kapcsolatos problémák megoldásait.

A program nagyon sokrétű, az előzőekben felsorolt dolgokon kívül hozzájárul az EU globális versenyképességének növeléséhez, a tagországok állampolgárainak életminőségének javításához, munkahelyteremtéshez, továbbá segít a piac és a kutatás egymásra való hangolását is azáltal, hogy a kutatások által elért új eredmények lehetőséget biztosítanak a jól értékesíthető termékek gyártásában.

A kkv-k támogatása már több, az előzőekben említett programokban is felmerült, de célirányos támogatásukat a COSME program tartalmazza, melyre 25 milliárd eurót szának. A program célja a vállalkozás versenyképességének növelése, valamint a munkahelyteremtés. Könnyebb lesz a vállalkozásoknak a piacra kerülésük azáltal, hogy könnyebben juthatnak forráshoz, mivel hitelgaranciát, valamint kockázati tőkét biztosít számukra az EU.

Az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz, ami több mint 33 milliárd eurót foglal magába, lehetővé teszi az utak, vasutak, gázvezetékek és villamosenergia-hálózatok építését, alapot nyújt a digitalizált piac kialakításához. Jelenleg nagyon sok problémát jelentenek a polgárok és vállalkozások számára egyaránt a rosszul működő hálózatok. A hálózati kapcsolatoknak a megfelelő szintű kialakítása nélkül lehetetlen lenne új üzleti lehetőségekre

¹ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-1096_hu.htm (letöltve: 2015. 04. 07.)

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 2. szám

szert tenni, és nem egyszerűsödne a munkavégzés vagy a munkavégzéshez szükséges utazások. A közlekedés terén kilenc fő folyosót alkottak meg, mely összeköti és forradalmisítja a keleti és nyugati területeket. Az energetika területén a legfontosabb célkitűzésként azt szeretnék megvalósítani, hogy mindenki számára elérhetővé váljon az energia.

Az új költségvetés lehetőséget biztosít a különféle pénzügyi eszközök szélesebb körű igénybevételére is. Pénzügyi eszközök közé sorolják a garanciákat, hiteleket, tőkét és más kockázat-megosztási eszközöket. Célja a legfontosabb területen felmerülő hiányosságok, problémák orvoslása. Ezeket a pénzügyi eszközöket a COSME, Horizont 2020, Erasmus+, vagy az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz programokban használják majd fel.

A legnagyobb változtatások a közös agrárpolitikában (KAP) mennek végbe, mely az újítások után az emberek elvárásainak is jobban megfelel. Az új politika sokkal átláthatóbbá és célirányossá vált. Fontosabb céljai között szerepel az élelmiszerbiztonság, a fenntartható növekedés, és a munkahelyteremtés. Fokozatosan megszüntetik az exporttámogatásokat, ami a mezőgazdasági piacorientáltságot támogatja. Ez az eszköz stratégiai fontosságúvá vált azért, hogy jelenleg az agrárfinanszírozás több mint 70%-a uniós forrásból történik.

Egyszerűbb lesz beruházást kezdeményezni a közös szabályozás hatására, könnyebb lesz a beszámolási kötelezettségeknek eleget tenni, egyszerűsödnek az elszámolási szabályok, széleskörűen alkalmazzák majd a digitális technológiát.

Kulcsfontosságú még a határon túli problémák orvoslása is. A határ- és migrációs ellenőrzések, a menedékjog és a bűnözés, terrorizmus elleni küzdelem mind az emberek biztonságát, esélyegyenlőségét segítik elő. Hosszú viták során kialakulhat az a megállapodás, ami megkönnyítheti a migrációs hullám kezelését, vagy egy biztonsági válság elhárítását, egyben hatékonyabban és gyorsabban tud majd reagálni a negatív változásokra.

Az EU globális partnerként továbbra nagyon fontos célkitűzéseinek fog eleget tenni. A harmadik országokkal történő együttműködés mélyítésével képesek lesznek közösen felvenni a harcot az éghajlatváltozás, a környezetszennyezés ellen, valamint a természet vagy az ember által előidézett katasztrófák megelőzésére vagy bekövetkezése esetén a gyors és hatékony elhárítására.

Kiemelt prioritásként jelenik meg a külkapcsolatok ápolása a közvetlen szomszédos országokkal, kifejezetten a stratégiai kapcsolatoknál. Az uniónak továbbra is befolyásos, meghatározó szereplőként kell megjelennie a világban, hogy elősegítse a békét, a szolidaritást, a gazdasági stabilitást és a szegénység csökkentését.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 2. szám

1. ábra: Az EU költségvetésének felső kiadási határai 7 évre euróban kifejezve²

Az újítások bevezetésével sikerült megreformálni a teljes agrárpolitikát, és a felzárkóztatási támogatások rendszerét. Az átalakítás célja egy könnyebben igénybe vehető, felhasználó barát rendszer kialakítása volt. Mindez bizonyítja, hogy az új költségvetés hozzáadott értéket képvisel Európa országai számára.

² Forrás: <http://www.europarl.europa.eu/news/hu/newsroom/content/20131119IFG25709>
(letöltve: 2014. 03. 24.)

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 2. szám

4. MAGYARORSZÁG RÉSZESEDÉSE AZ EU KÖLTSÉGVETÉSÉBŐL³

A 2007-2013-as időszakban 9,3 milliárd eurót kitevő befizetéseink, a mostani periódusban várhatóan 7,2 milliárd euróra csökkennek. Ez a szám növekedhet, mert az utóbbi időben jobb GNI előrejelzések készülnek. Magyarország az előző ciklusban, abszolút értékben jól járt. A 2014-2020-as időszakban hazánk nettó pozíciója kb. 25 milliárd euró lesz. Az egy főre jutó nettó pozíciónk is javul a 2007-2013-as időszakhoz képest, 2.333 euró/főről 2.513 euró/fő emelkedik. A következő időszakban nem számolhatunk az euró bevezetésével Magyarországon, ezért az összegeket forintra is át kell számolni a valuta árfolyam változásának figyelembe vételével.

Az Európai Unió költségvetéséből Magyarországnak 7.080-7.500 milliárd forint jut támogatás jogcímén a 2014-2020 közötti időszakban, ami kb. 20-23 milliárd forinttal több, mint az előző hét éves időszakban. Ennek köszönhetően nőtt az egy főre jutó nettó támogatás összege is, ami a 2014. januári időszaktól kezdve 712-750 ezer forint, míg ez az összeg 2013. decemberig 660 ezer forint körül volt. Magyarország kedvezőbb helyzetbe került, annak ellenére, hogy az uniós költségvetés összege csökkent.

A költségvetés kiadási fejezetei közül a legnagyobb összeggel a versenyképesség, a kohézió és az agrárpolitika támogatása bír.

A versenyképesség, a növekedés és a munkahelyteremtés támogatásának mértéke nem előre elosztott összegek alapján történik, hanem pályázatok útján. Ez azt jelenti, hogy az a tagország, aki jobb pályázatot ad be, nagy valószínűséggel az fogja megnyerni. Ez idáig Magyarország nem részesült jelentős támogatásban ezeken a területeken, de ezen az állam rövid időn belül változtatni szeretne.

A kohéziós alap összegének meghatározását már sokkal nagyobb figyelem kísérte. A legnagyobb kérdés, hogy melyik ország mekkora támogatást vehet igénybe, és hogy milyen feltételek mellett használhatja fel.

A tárgyalások során minden esetben a magyar képviselők azt a véleményt támogatták, hogy ne csökkenjen azoknak a régióknak a támogatása, amelyeknek a fejletlenségi szintje 75%-on áll. Talán ennek is köszönhető, hogy hazánk extra támogatásban is részesült.

A támogatás mértéke mellett fontos tényező, hogy milyen feltételek mellett lehet felhasználni az adott összegeket. Az egyik tényező, az úgynevezett társfinanszírozási ráta, melynek lényege, hogy egy projekt teljes költségvetése nem finanszírozható az Európai Unió támogatásaiból. A jelenlegi szabály szerint ez a ráta 85%, vagyis a maradék 15%-ot a tagországnak kell biztosítania. A tárgyalások során a Bizottság továbbra is ezt a 85%-ot javasolta, de a nettó befizetők szerették volna ezt 75%-ra csökkenteni. Ez azt jelentette volna, hogy Magyarországnak százmilliárdos többlet kiadással kellett volna számolnia, de szerencsére sikerült ezt megakadályozni.

³ <http://eu.kormany.hu/download/9/6d/60000/EU%20Tukor%2013-01.pdf> (letöltve: 2015. 03. 18.)

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 2. szám

A másik tényező az áfa elszámolhatósága. Ebben a szabályozásban nem történt változás, vagyis továbbra is teljes körűen elszámolható a vissza nem térítendő áfa. A szabály módosításának elvetésével Magyarország további százmilliárd forintot spórolt meg.

Számos szigorítást is bevezettek, amik elősegítik a kötelező tematikus koncentrációt, a partnerségi megállapodásokat, valamint az előzetes kondicionalitásokat.

A makrogazdasági kondicionalitás előírja, hogy a kötelezettségvállalások és a kifizetések is felfüggeszthetők, ha a tagország nem felel meg az ajánlásoknak a túlzothiany-eljárás során. A kötelezettségvállalások felfüggesztése a Tanács által történik, fordított minősített többségi szavazással, vagyis a voksok több mint kétharmada szükséges a döntés módosításához. Ezáltal nagyon nehéz változtatni a Bizottság döntésén, ha javaslatot tettek a felfüggesztésre. A kifizetések felfüggesztése normális eljárás alapján történik. Magyarországot érzékenyen érintette a szankciók szigorítása.

További nehézséget jelent, hogy kötelező teljesítménytartalékot kell képeznie a tagállamoknak, ami nem a közös számlára kerül, hanem az országok saját maguknak teszik félre. Mértéke 5%-ról 7%-ra nőtt. Ezeket az összegeket csak akkor lehet felhasználni, ha az előre meghatározott rész célokat sikerült elérni.

Újabb szigorításnak számít a programok előfinanszírozásának mértékének csökkenése. Ezt a támogatást az időszak csak az első három évében lehet igénybe venni.

A közös agrárpolitikai támogatások fejezetnél külön kell választani a közvetlen támogatások rendszerét, és külön a vidékfejlesztést.

A közvetlen támogatások rendszerének az összegét 18%-kal csökkentették, de ez a csökkenés számottevően nem érintette Magyarországot. Ennek oka, hogy az ország az egy hektárra jutó támogatás tekintetében az átlagon helyezkedik el. A teljes költségvetés csökkenése ellenére a kifizetések összege ebben a fejezetben növekszik, mégpedig 6,3 milliárd euróról 7,9 milliárd euróra.

Ennél a fejezetnél is bevezettek új szabályokat. Az egyik ilyen szabály a „zöldítést” kívánja előtérbe helyezni. Ennek betartása nem kis feladat elé állítja a tagországok gazdálkodóit, de be nem tartása végett komoly támogatástól eshetnek el. A többi szabályozás a magyar gazdálkodást jelentősen nem érintik. Ide tartozik a közvetlen kifizetések és a vidékfejlesztés közötti oda-vissza átcsoportosítás, vagy a támogatások maximalizálása a gazdálkodó egységek között.

A vidékfejlesztésre szánt támogatás összege is csökkent, 3,9 milliárd euróról 3,1 milliárd euróra, ami a vidékfejlesztés teljes összegének 13,5%-os csökkenésével magyarázható. Valamint azzal, hogy 14 tagország egyedi kompenzációt kapott, amiből Magyarország kimaradt. Valószínűleg a kohéziós támogatásnál elért sikerek miatt maradtunk ki a sorból.

Ennél a támogatási formánál a társfinanszírozási ráta 75% maradt, bár itt is 85%-os szintet akartak bevezetni, a tagállamok költségvetésének könnyítése érdekében. Mivel ennél a támogatási formánál kisebb összegek kerülnek felhasználásra, és a fejezet összege is csökkent a következő költségvetési időszakra, még a 75%-os ráta mellett is könnyebben elviselhető, vállalható terhet ró a fennmaradó 25% a nemzetek számára.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 2. szám

A bevételi oldal tárgyalásakor Magyarország nem lépett fel akkora határozottsággal, mint a kiadási oldalnál. Ennek oka, hogy nem is történt komolyabb változtatás az előző rendszerhez képest, valamint minden erőnket a kohéziós-, és az agrártámogatásokra összpontosítottuk. Ez a későbbiekben sem jelenthet problémát, mert a kapott támogatásokkal, sokkal nagyobb változásokat tudunk elérni, mint amekkora változást idéz elő a bevételi oldal kisebb mértékű módosítása.

A bevételi oldal alapvető felépítése nem változott, nem határoztak meg új forrásokat. A brit visszatérítési rendszer is változatlan formában maradt.

Új lehetőségként jelenik meg a pénzügyi tranzakciós adó, mellyel a GNI-alapú befizetések egy részét lehet kiváltani. Jelenleg erre az adónemre tizenegy tagországnak van lehetősége áttérni, ám ez a változtatás a többi tagországra és a költségvetésre nincs hatással. Az adónem lényege, hogy a pénzügyi ágazatból is folyjék be pénz a közös költségvetésbe. A bankok és a pénzintézetek is segítsenek kilábalni a gazdasági válságból, ugyanis a bankok jókora részben felelősek a recesszió kialakulásáért. A GNI-alapú és áfa-alapú befizetések tekintetében minimális korrekciók kerültek bevezetésre.

ÖSSZEGEZÉS

Az Európai Unió tagországunk pozitív hatással van hazánk gazdasági fejlődésére, a közös költségvetés előnyöket biztosít.

Az Európai Unió globális partnerként is jelen van a gazdaságban, így nemcsak Európában, hanem a világ egészében is meghatározó szereppel bír. Olyan szintű befolyással és hatalommal rendelkezik, hogy képes hatást gyakorolni a gazdaság bármely területére.

Az Európai Unió támogatási rendszere igen sokrétű. Számos gazdasági és társadalmi terület fejlesztésére van lehetőség, amelyeknek hatását a társadalom minden tagja egyaránt érezheti. A gazdasági stabilitás, továbbá a szegénység csökkentésének elősegítése alapvető célként jelenik meg az Unió célkitűzései között. A közös cél elérésére érdekében szükséges a gazdasági integráció további fejlesztése.

A gazdasági integrációnak számos megoldandó problémával kell még szembenéznie:

- további bővítések esetén felmerülő gazdasági hatások;
- a már csatlakozott országok közötti gazdasági és társadalmi különbségek;
- az intézményrendszerek szabályozásával, működésével, hatékonyságával kapcsolatban felmerülő problémák;
- a gazdaság stabilitásának fenntartása, a gazdasági növekedés elérése,
- az országok népességének öregedése;
- migrációs problémák, fegyveres konfliktusok stb.

A gazdasági válság következtében a tagországok kevesebb pénzből gazdálkodhatnak a következő költségvetési időszakban. Az Unió így rákényszerül a hatékonyabb gazdálkodásra. A csökkentés további óvintézkedéseket eredményez, ami ugyancsak a közös költségvetés hasznára válhat. Ilyen intézkedés az időszakos felülvizsgálat bevezetése.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 2. szám

Magyarország az egyik legkedvezményezettebb tagország. Kohézió és agrártámogatás területén jelentős forrásokra tett szert, és még számos területen sikerült újabb támogatásokat kiharcolni.

Az Európai Unióhoz való csatlakozásunk nem volt hiábavaló. Már belépésünk előtt is jelentős támogatást kaptunk a Phare programok keretében, melynek segítségével sikerült Magyarországnak felkészülni az Unió csatlakozására.

Magyarországnak lehetősége nyílik a támogatások által a felzárkózásra, a gazdaságilag fejlettebb, hatékonyabb országok szintjének megközelítésére. Az Európai Unió 2014-2020 költségvetésének kialakításakor érdekeinket maximálisan sikerült érvényesíteni. Fontos tényezőként emelhető ki, hogy az ország továbbra is nettó haszonélvezőként jelenik meg az elkövetkezendő hét évben, így nagyobb összegű támogatásban részesül a közös költségvetésből, mint amennyit befizet oda. Ez nagyon fontos az ország számára, mert a hazai fejlesztések finanszírozásának legnagyobb részét uniós pénzből fedezik.

Miután országunk jelentős támogatásokhoz jut azáltal, hogy az egyik legnagyobb kedvezményezettje az uniós költségvetésnek az elkövetkezendő hét évben, ezért az a feladatunk, hogy minél hatékonyabban használjuk fel ezeket a forrásokat.

Kulcsszavak: Európai Unió – EU, Többéves pénzügyi keret, Európai Szén és Acélközösség – ESZAK, Bruttó Nemzeti Jövedelem – GNI/, hozzáadottérték-adó – HÉA, általános forgalmi adó – áfa, kis és középvállalkozások – kkv.

Keywords: European Union – EU, Multiannual Financial Framework – MFF, European Coal and Steel Community – ECSC, Gross National Income – GNI, Value Added Tax – VAT, small and medium enterprises.

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Horváth Zoltán: Kézikönyv az Európai Unióról, HVG ORAC Kiadó, Budapest, 2011.
2. Kengyel Ákos: Az Európai Unió közös politikái, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2010.
3. Marján Attila: Az Európai Unió gazdasága, HVG kiadó, Budapest, 2006.
4. Moldicz Csaba: A változó Európai Unió, Typotex Kiadó, Budapest, 2012.
5. http://ec.europa.eu/budget/library/biblio/publications/2012/budget_folder/print/186978_2011_4429_EU_BUDGET_2012_HU.pdf
6. <http://eu.kormany.hu/download/9/6d/60000/EU%20Tukor%2013-01.pdf>
7. <http://eu.kormany.hu/download/e/b5/40000/Feldman%20Zsolt%20el%C5%91ad%C3%A1sa.pdf>
8. <http://eu.kormany.hu/tobbeves-penzugyi-keret-2014-2020>
9. http://europa.eu/pol/pdf/flipbook/hu/agriculture_hu.pdf
10. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-1096_hu.htm
11. <http://hetivalasz.hu/uzlet/2014-2020-ban-sok-minden-mashogy-lesz-70379/>

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 2. szám

12. <http://hirlevel.egov.hu/2013/11/25/ezer-milliard-euros-beruhazas-europa-jovojebe-az-eu-2014-2020-as-idoszakra-vonatkozo-koltsegvetesi-kerete/>
13. http://hvg.hu/gazdasag/20131119_Magyarország_kapja_a_masodik_legtobb_EUp
14. <http://penzcsinalok.transindex.ro/globalis/cikk/14180>
15. http://unipub.lib.uni-corvinus.hu/1176/1/kg_2013n1_05.pdf
16. <http://www.bruxinfo.hu/cikk/20131202-kezdodhet-az-eu-het-szuk-esztendoje.html>